

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 października 2016 roku

Pozwem z dnia 30 lipca 2015 r. (data prezentaty) powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego R. J. kwoty 408,71 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że wnosi o zasądzenie kwot z tytułu niezapłaconych należności za sprzedane paliwo gazowe pod adres ul. (...) lok. 62 w W.. Powód podniósł, że pozwany jest zobowiązany do zapłaty jako spadkobierca po zmarłej K. J., z którą powoda łączyła umowa o dostarczanie paliwa gazowego. Powód podał, że na kwotę dochodzoną pozwem składają się wyszczególnione w załączonych fakturach VAT należności w łącznej kwocie 323,39 zł, odsetki ustawowe z tytułu opóźnienia w spełnieniu świadczenia, naliczone dla faktur niezapłaconych wyszczególnione w kalkulatorze odsetek na kwotę 59,39 zł oraz odsetki ustawowe z tytułu opóźnienia w spełnieniu świadczenia, naliczone dla faktur zapłaconych wyszczególnione w notach odsetkowych w kwocie 25,93 zł. Powód wezwał pozwanego do dobrowolnej zapłaty, ale pozwany nie uregulował należności (pozew k. 2-3).

Postanowieniem z dnia 28 maja 2016 r. został ustanowiony kurator dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego (postanowienie k.70).

Kurator ustanowiony dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego R. J. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. Kurator podniósł, że powód nie wykazał jednoznacznie, że wyłącznym spadkobiercą po K. J. jest pozwany, ponieważ w pismach Komornika pozwany jest wymieniany jako potencjalny spadkobierca. Dodatkowo kurator wskazał, że powód nie wykazał stanu faktycznego przedmiotowego lokalu, bowiem K. J. zmarła w 2007 r., a dołączone do pozwu faktury dotyczą okresu od 2009 r. do 2014 r. Ponadto pozwany nigdy nie zamieszkiwał pod tym adresem. Z ostrożności procesowej kurator podniósł zarzut przedawnienia roszczenia (odpowiedź na pozew k. 74-75).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) S. A. z siedzibą w W. (obecnie (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.) za dostarczanie paliwa gazowego do lokalu nr (...), położonego w budynku przy ul. (...) w W. wystawiła następujące faktury rozliczeniowe na nazwisko K. J.:

1. w dniu 20 maja 2009 r. fakturę nr (...) (prognoza) na kwotę 19,40 zł z terminem płatności do dnia 15 września 2009 r. (k. 39),
2. w dniu 20 maja 2009 r. fakturę nr (...) (prognoza) na kwotę 19,40 zł z terminem płatności do dnia 16 listopada 2009 r. (k. 40),
3. w dniu 22 maja 2012 r. fakturę nr (...) (prognoza) na kwotę 20,30 zł z terminem płatności do dnia 16 lipca 2012 r. (k. 41),
4. w dniu 22 maja 2012 r. fakturę nr (...) (prognoza) na kwotę 20,30 zł z terminem płatności do dnia 17 września 2012 r. (k. 42),
5. w dniu 22 maja 2012 r. fakturę nr (...) (prognoza) na kwotę 20,30 zł z terminem płatności do dnia 16 listopada 2012 r. (k. 43),
6. w dniu 22 maja 2012 r. fakturę nr (...) (prognoza) na kwotę 20,30 zł z terminem płatności do dnia 17 stycznia 2013 r. (k. 44),

7. w dniu 22 maja 2012 r. fakturę nr (...) (prognoza) na kwotę 20,30 zł z terminem płatności do dnia 18 marca 2013 r. (k. 45),
8. w dniu 22 maja 2012 r. fakturę nr (...) (prognoza) na kwotę 20,30 zł z terminem płatności do dnia 19 maja 2013 r. (k. 46),
9. w dniu 28 maja 2013 r. fakturę nr (...) (prognoza) na kwotę 18,70 zł z terminem płatności do dnia 9 sierpnia 2013 r. (k.18-19),
10. w dniu 28 maja 2013 r. fakturę nr (...) (prognoza) na kwotę 18,70 zł z terminem płatności do dnia 8 października 2013 r. (k. 20-21),
11. w dniu 28 maja 2013 r. fakturę nr (...) (prognoza) na kwotę 18,70 zł z terminem płatności do dnia 9 grudnia 2013 r. (k. 22-23),
12. w dniu 28 maja 2013 r. fakturę nr (...) (prognoza) na kwotę 18,70 zł z terminem płatności do dnia 5 lutego 2014 r. (k. 24-25),
13. w dniu 28 maja 2013 r. fakturę nr (...) (prognoza) na kwotę 18,70 zł z terminem płatności do dnia 7 kwietnia 2014 r. (k. 26-27),
14. w dniu 28 maja 2013 r. notę odsetkową nr (...) na kwotę 5,95 zł z terminem płatności do dnia 18 czerwca 2013 r. (k. 50).
15. w dniu 25 maja 2014 r. fakturę nr (...) (rozliczeniowa) na kwotę 37,12 zł z terminem płatności do dnia 9 czerwca 2014 r. (28-30),
16. w dniu 25 maja 2014 r. fakturę nr (...) (prognoza proforma) na kwotę 18,08 zł z terminem płatności do dnia 5 sierpnia 2014 r. (k. 31-32),
17. w dniu 25 maja 2014 r. fakturę nr (...) (prognoza proforma) na kwotę 18,08 zł z terminem płatności do dnia 6 października 2014 r. (k. 33-34),
18. w dniu 25 maja 2014 r. fakturę nr (...) (prognoza proforma) na kwotę 18,08 zł z terminem płatności do dnia 3 grudnia 2014 r. (k. 35-36),
19. w dniu 25 maja 2014 r. notę odsetkową nr (...) na kwotę 19,98 zł z terminem płatności do dnia 9 czerwca 2014 r. (k. 49),
20. w dniu 14 stycznia 2015 r. fakturę nr (...) (rozliczeniowa) na kwotę 5,67 zł z terminem płatności do dnia 28 stycznia 2015 r. (k. 37-38),

Pismem z dnia 8 czerwca 2015 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wezwała pozwanego R. J. do zapłaty kwoty 349,32 zł wraz z należnymi odsetkami ustawowymi za przekroczenie terminu płatności, od dnia terminu płatności faktury do dnia zapłaty, w nieprzekraczalnym terminie do 14 dni, od dnia otrzymania wezwania (dowód: wezwanie do zapłaty k. 51-52, potwierdzenie nadania k. 53-54).

Pismem z dnia 5 maja 2015 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Mokotowa w W. – K. Ł. poinformował powoda (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., że w dniu 21 lutego 2007 r. zmarła K. J. oraz wskazał nr aktu zgonu III/609/07, wydany przez Urząd Stanu Cywilnego W. – W.. Komornik wskazał także, że w toku podjętych czynności faktycznych ustalił, że potencjalnym spadkobiercą K. J. może być R. J., który nie posiada stałego miejsca pobytu (dowody: protokoły stanu faktycznego k. 16-18).

Pozwany R. J. nigdy nie był zameldowany pod adresem przy ul. (...) lok. 62 w W., do którego powód dostarczał paliwo gazowe (wydruk z bazy PESEL-SAD k. 57).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, których prawdziwość i wiarygodność nie budziła wątpliwości oraz twierdzeń przyznanych wprost i niezaprzeczonych przez strony, na podstawie art. 229 k.p.c. i 230 k.p.c.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 535 k.c. przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. Stosownie zaś do art. 555 k.c. przepisy o sprzedaży rzeczy stosuje się odpowiednio do sprzedaży energii oraz do sprzedaży praw. Przez energię należy rozumieć wszelkie rodzaje lub postacie energii, które mogą być przedmiotem obrotu (por. Z. Banaszczyk [w:] K. Pietrzykowski, Kodeks cywilny. Komentarz do art. 450 – 1088, Warszawa 2005, Tom II, s.242). Świadczenie usług w zakresie dostarczania paliwa gazowego uregulowane jest w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 Prawo energetyczne. Odbywa się ono na podstawie umowy, której obligatoryjne postanowienia określa art. 5 ust. 2 przywołanej ustawy. Umowa sprzedaży paliwa gazowego powinna zawierać postanowienia określające: miejsce dostarczenia paliw gazowych lub energii do odbiorcy i ilość tych paliw lub energii w podziale na okresy umowne, moc umowną oraz warunki wprowadzania jej zmian, cenę lub grupę taryfową stosowane w rozliczeniach i warunki wprowadzania zmian tej ceny i grupy taryfowej, sposób prowadzenia rozliczeń, wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy, okres obowiązywania umowy i warunki jej rozwiązania

Powód wywodził swoje roszczenie z zawartej z K. J., która zmarła w dniu 21 lutego 2007 r., umowy dostarczania paliwa gazowego pod adres ul. (...) lok. 62. Powód podnosił, że pozwany R. J., jako spadkobierca po zmarłej K. J., jest zobowiązany do zapłaty.

Stosownie do art. 922 § 1 k.c., prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób stosownie do przepisów księgi niniejszej.

Niewątpliwie jest, że następstwo prawne po osobie zmarłej, ma charakter sukcesji uniwersalnej, jest to następstwo pod tytułem ogólnym, spadkobierca na mocy jednego zdarzenia, jakim jest otwarcie spadku, wstępuje w ogół praw i obowiązków osoby zmarłej (spadkodawcy), bez potrzeby podejmowania ze swojej strony dodatkowych czynności. Otwarcie spadku następuje zawsze w chwili śmierci osoby fizycznej, z tą też chwilą spadkobierca nabywa spadek. Z chwilą otwarcia spadku określone prawa i obowiązki wchodzi do majątku spadkobierców (art. 925 k.c.), stając się prawami i obowiązkami tych osób.

Powód nie udowodnił jednak, aby z K. J. łączyła go pisemna umowa sprzedaży paliwa gazowego.

Zgodnie z art. 3 k.p.c. obowiązek przedstawienia dowodów cięży na stronach. Natomiast według z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, spoczywa na tej stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne. W tej konkretnej sytuacji, to na powodzie spoczywał obowiązek udowodnienia zarówno zasadności, jak i wysokości roszczenia w stosunku do pozwanego. Obowiązek ten ma charakter procesowy, co oznacza, że nie może być on od strony egzekwowany. Strona, która nie wykazuje inicjatywy dowodowej powinna się liczyć z mogącymi wystąpić ujemnymi sankcjami, nawet w postaci niekorzystnego dla tej strony wyniku procesu. Jeżeli materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje podstawy do dokonania odpowiednich ustaleń faktycznych w myśl twierdzeń jednej ze stron, Sąd musi wyciągnąć ujemne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów. Należy to rozumieć w ten sposób, że strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile

ciężar dowodu, co do tych okoliczności na niej spoczywał (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 roku sygn. akt I ACa 1320/11).

Natomiast gdy powód wykaże, że roszczenie to zarówno co do zasady, jak i wysokości mu przysługuje, ciężar udowodnienia, że roszczenie to jest nienależne, bądź jego wysokość jest inna, zostaje przerzucony na stronę pozwaną.

Powód nie wywiązał się z tak zakreślonego obowiązku, bowiem nie przedstawił żadnych dowodów na wykazanie, że strony niniejszego postępowania łączyła umowa sprzedaży paliwa gazowego. Należy zauważyć, że wszystkie załączone do pozwu faktury VAT wystawione są na imię K. J.. Jednakże powód nie przedstawił umowy o dostawę paliwa gazowego do przedmiotowego lokalu, zawartej z K. J., na która powoływał się w toku postępowania. Ponadto powód nie wykazał, że K. J. zmarła, bowiem nie przedstawił odpisu aktu zgonu K. J.. Stosownie do art. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2014 r., Nr 1741), akty stanu cywilnego stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych; ich niezgodność z prawdą może być udowodniona jedynie w postępowaniu sądowym. Skutkiem zaniechania złożenia przez powoda aktu zgonu K. J. jest nieudowodnienie twierdzenia powoda o śmierci K. J. oraz o wstąpieniu przez pozwanego R. J. w prawa i obowiązki zmarłej na skutek dziedziczenia. Odnośnie dziedziczenia przez pozwanego po K. J., powód winien był przedstawić prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku w myśl art. 1027 k.c.

Dowodem na wykazanie tej okoliczności, nie może być kserokopia protokołu stanu faktycznego, sporządzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Mokotowa w W. K. Ł., stanowiąca jedynie informację dla powoda o podjętych przez Komornika czynnościach i dokonanych ustaleniach, w której wskazuje on datę zgonu K. J. oraz jako jej potencjalnego spadkobiercę podaje R. J.. Powód nie udowodnił zatem, że pozwany jest legitymowany biernie do wytoczenia przeciwko niemu powództwa w niniejszym postępowaniu. Ustalenie, że strona procesu pozbawiona jest legitymacji, przy braku wniosków stron o dokonanie przekształceń podmiotowych w myśl art. 194-198 k.p.c., bądź podstaw do dokonania takich przekształceń przez Sąd z urzędu, sprawia, że Sąd władny jest oddalić powództwo, nie badając pozostałych zarzutów pozwanego. Podkreślić w tym miejscu należy, że strona pozwana w złożonej odpowiedzi na pozew, podniosła umotywowane zarzuty, zarówno w zakresie zasadności jak i wysokości dochodzonego żądania, a powód nie odniósł się do nich w jakikolwiek sposób. Pozwalało to uznać, stosownie do art. 230 k.p.c. w zw. z art. 229 k.p.c.- że ich nie kwestionuje, w tym przyznaje twierdzenia o okolicznościach stanowiących ich podstawę.

Zważyć następnie należy, że same faktury złożone przez powoda, nie mogą stanowić wystarczającego dowodu, na fakt istnienia i treści stosunku prawnego łączącego strony. Faktura VAT wystawiona zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami ustawy o podatku od towarów i usług, czyli bez podpisu wystawcy, nie jest dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 września 2016 r. Nie jest zatem dowodem tego, że określona osoba złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie. W wyżej wskazanym stanie prawnym fakturę VAT należy oceniać w świetle przepisów art. 308 i 309 k.p.c., a zatem należy stosować odpowiednio przepisy o dowodzie z dokumentu. Na gruncie przepisów postępowania cywilnego nie ma podstaw, aby nadawać fakturze moc dowodową inną niż jakimkolwiek innym dokumentom. Wyłącznie na podstawie faktury VAT nie sposób ustalić, że strony łączyła umowa określonej treści, jak i tego, czy i w jakim zakresie umowa ta została zrealizowana (por. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 7 listopada 2007 roku, II CNP 129/07). Nigdy zatem faktura VAT nie będzie wyłącznym dowodem uzasadniającym roszczenie. Może ona jedynie wskazywać na zawarcie przez strony umowy i to jedynie w ten sposób, że odzwierciedla dokonanie rozliczeń transakcji handlowej wymienionej w fakturze zarówno z kontrahentem, jak i z budżetem - przez naliczenie należnego podatku od towarów i usług. Jednak treść takiej umowy oraz jej wykonanie przez strony zawsze musi zostać wykazane dodatkowymi dowodami. W tym kontekście oczywiste jest, że sama faktura nie jest źródłem stosunku cywilnoprawnego. Jej wystawienie jest wtórne, a co najwyżej równoczesne z zawarciem umowy. (zob. wyrok SN z dnia 6 czerwca 2001 r., V CKN 291/00, LEX nr 53120)

Mając na uwadze powyższe uznać należy, że powód nie wykazał zarówno legitymacji biernej, wynikającej z następstwa prawnego, jak i treści stosunku prawnego łączącego strony, a tym samym zasadności zgłoszonego w niniejszej sprawie żądania.

W ocenie Sądu powód nie wykazał także wysokości zgłoszonego żądania. Na wykazanie wysokości zgłoszonego żądania powód przedstawił jedynie wydruki faktur VAT, które w przeważającej ilości stanowią prognozy lub prognozy proforma, która nie mogą być dowodem na wykazanie wysokości faktycznego zużycia paliwa gazowego przez odbiorcę. Faktura prognozowana określa jedynie przypuszczalną ilość zużycia tego paliwa, w oparciu o wysokość jego dotychczasowego poboru. Powód nie przedstawił przy tym odczytów wskazania urządzenia pomiarowego, określającego faktyczny pobór paliwa gazowego przez pozwanego. Natomiast jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, pozwany nigdy nie zamieszkiwał pod wskazanym adresem, zatem nie korzystał z dostarczanego przez powoda paliwa gazowego, choćby i bez tytułu prawnego po temu.

Konsekwentnie, niewykazanie roszczenia głównego powoduje, że także żądanie w zakresie odsetek za opóźnienie w jego spełnieniu nie zasługiwało na uwzględnienie, ponieważ bez należności głównej naliczenie odsetek jest niezasadne. Konieczność przyjęcia takiego stanowiska wynika z istoty oraz funkcji odsetek i znajduje potwierdzenie w przepisach art. 359 § 1 k.c., a zwłaszcza w art. 481 § 1 k.c. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 października 2012 r., sygn. akt: I ACa 300/12, LEX nr 1238206). Powyższe dotyczy skapitalizowanych odsetek, wyszczególnionych zarówno w odrębnych notach odsetkowych, jak i niepodpisanym wyliczeniu, sporządzonym przez powoda na użytek niniejszego postępowania (k.48) oraz tych dochodzonych na przeszłość.

Zaznaczyć należy jeszcze, że powód w ramach podstawy faktycznej żądania, powołał się wyłącznie na umowę łączącą strony, brak było zatem podstaw do zakwalifikowania dochodzonego żądania na innej podstawie prawnej, w tym w oparciu o przepisy normujące bezpodstawne wzbogacenie.

Odnosząc się do podniesionego przez kuratora pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia to zasługiwał on na uwzględnienie częściowo.

Umowy o dostarczanie paliw i energii posiadają cywilistyczną konstrukcję umów sprzedaży (por. orz. Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 05.12.2003 r., I ACa 327/03, Wokanda 2005/3/40). Stosownie do art. 554 k.c. roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy przedawniają się z upływem lat dwóch. Przepis ten, z mocy odesłania z art. 555 k.c., znajduje odpowiednie zastosowanie do sprzedaży energii. Roszczenia powoda o zapłatę ceny za paliwo gazowe dostarczone do lokalu nr (...) położonego przy ulicy (...) w W. podlegają zatem dwuletniemu terminowi przedawnienia. Bieg przedawnienia roszczeń powoda przeciwko pozwanemu rozpoczął się od dat wymagalności roszczeń (art. 120 § 1 zd. 1 k.c.), wyznaczanych przez terminy płatności należności za poszczególne okresy, wskazane w fakturach i kończył się po upływie dwóch lat.

Mając na uwadze, że pozew w sprawie niniejszej wniesiony został dnia 28 lipca 2015 r., stwierdzić należy, że przedawnieniu uległo roszczenie, którego termin płatności przypadał wcześniej niż dnia 28 lipca 2013 r., a zatem te znajdujące się na k. 39-46 przedstawione w stanie faktycznym zestawienia faktur. Roszczenie objęte wskazanymi fakturami uległo przedawnieniu i pozwany mógł skutecznie uchylić się od zaspokojenia roszczeń powoda we wskazanym zakresie stosownie do art. 117 § 2 k.c.

Mając na względzie powyższe Sąd oddalił powództwo w całości.

W pkt II sentencji wyroku Sąd przyznał kuratorowi dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego należne mu wynagrodzenie. Zgodnie z § 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U.2013.1476) wysokość wynagrodzenia kuratora ustanowionego dla strony w sprawie cywilnej, zwanego dalej "kuratorem", nie może przekraczać stawek minimalnych przewidzianych przepisami określającymi opłaty za czynności adwokackie, a w przypadku gdy kuratorem jest radca prawny, przepisami określającymi opłaty za czynności radców prawnych. Stosownie do § 6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j. t.) stawki minimalne w sprawach wynoszą przy wartości przedmiotu do 500 zł – 60 zł. W ocenie Sądu zarówno rodzaj sprawy, jak również stopień jej zawikłaności oraz nakład pracy

kuratora uzasadniają przyznanie mu wynagrodzenia w wysokości odpowiadającej połowie wskazanej wyżej kwoty. Koszty wynagrodzenia kuratora ustanowionego dla pozwanego nieznanego z miejsca pobytu, Sąd przyznał z zaliczki wpłaconej przez powoda, zaksięgowanej pod pozycją (...).

Mając powyższe na względzie Sąd orzekł jak w sentencji.

SSR Paweł Szymański

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda.